

**OVERDRACHTSDOSSIER PROGRAMMA PARTICIPATIE
ZIE OOK PARTICIPATIEKALENDER EN JAARPLAN (BIJLAGEN)**

Onderwerp:

Programma Participatie

Doelstelling:

Papendrecht wil dichtbij de inwoners staan, verbindend besturen en afstemming en samenwerking zoeken met inwoners en maatschappelijke organisaties bij het realiseren van haar doelen. Het Programma Participatie is opgezet om vraagstukken over goede lokale samenwerking op te pakken.

Inhoud:

Participatie

Participatie houdt in dat inwoners actief meedoen. De inwoner is niet alleen een afnemer van onze diensten, maar ook een samenwerkingspartner die vorm geeft aan onze maatschappij. Er zijn grofweg twee verschillende vormen van participatie. *Burgerparticipatie* betreft inwoners die meedenken over beleid of een actieve rol spelen in projecten. Als inwoners zelf ideeën hebben, vraagt dat een andere rol van de overheid. De ondersteuning van al die ideeën en plannen door de overheid heet *overheidsparticipatie*.

Het belang van participatie

Onze omgeving verandert in hoog tempo en inwoners willen vaker mee praten en mee beslissen over wat er in hun leefomgeving gebeurt. Ook nemen zij steeds meer eigen initiatief. Tegelijkertijd wordt steeds duidelijker dat de overheid de complexe vraagstukken van deze tijd niet in haar eentje kan oplossen. We zoeken daarom steeds meer naar samenwerking met inwoners en hun organisaties. Zowel voor de aanpak van kleinschalige leefbaarheid, als voor het oplossen van ingewikkelde grootstedelijke vraagstukken.

Participatie maakt optimaal gebruik van de kracht, kennis en kunde van inwoners, maar ook van hun energie en daadkracht. Hierdoor krijgen overheidsbesluiten meer kwaliteit en worden ze breder gedragen, wat bijdraagt aan het vertrouwen van inwoners in de gemeente.

Participatietrajecten in Papendrecht

De afgelopen jaren zijn er flinke slagen gemaakt wat betreft participatie. Vooral op het gebied van leefbaarheid heeft zich een praktijk ontwikkeld van participatievormen waarbij inwoners reële invloed hebben (zie inspraakverordening).

Ook voor maatschappelijke initiatieven gebeurt veel. PuurPapendrecht is een online community platform van en voor inwoners en organisaties. Dankzij het platform ontstaan er veel inwonersinitiatieven, die kunnen leiden tot overheidsparticipatie. De gemeente speelt hierbij een faciliterende rol op het gebied van communicatie, het inzetten van kennis en middelen.

Enkele andere concrete voorbeelden zijn de participatietrajecten hondenbeleid, Energietransitie, Omgevingsvisie, VO scholen, de Da Costastraat en de ruituinen.

Verbeteragenda

In 2020 en 2021 is er met een – door het college vastgestelde – verbeteragenda gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit van participatie in Papendrecht.

De focus van de verbeteragenda is gericht op kwaliteitsverbetering van participatie. Hiervoor zijn vier programmapijlers geformuleerd:

1. De kwaliteit van participatieprocessen verbeteren
2. Overheidsparticipatie toegankelijker maken
3. De communicatie over participatietrajecten met inwoners verbeteren
4. De informatiefunctie wat betreft participatie versterken

In de verbeteragenda wordt per pijler uitgelegd welke inspanningen hieraan verbonden zijn. Enkele voorbeelden hiervan zijn de halfjaarlijkse Participatiekrant, de inventarisatie van de huidige loketten van de gemeentelijke organisatie (in relatie tot de Omgevingswet) en het opzetten van het loket idee@papendrecht.nl voor initiatieven uit de samenleving. Voor een vollediger beeld van de activiteiten van het programmateam is het raadzaam om de verbeteragenda door te nemen.

Aanbevelingen

Uit de evaluatie van het programma worden enkele concrete acties aanbevolen.

Intern:

Het geven van trainingen aan collega's over participatie

Extern:

Het onderzoeken van de mogelijkheden van een online participatieplatform, het meten van tevredenheid van inwoners over hun deelname aan participatieprocessen, het evalueren van participatietrajecten en het continueren van de ontwikkelde communicatie instrumenten.

Team voor behandeling dossier:

Het trekkende team voor behandeling van dit dossier is het Programmateam Participatie

Bestuurlijk opdrachtgever:

Corine Verver- van Geesbergen

Ambtelijk opdrachtgever:

Peter Naeije

Ambtelijk opdrachtnemer:

Trudie van der Hoek

Planning / actietermijn:

n.v.t.

Randvoorwaarden:

Er zijn meerdere randvoorwaarden belangrijk in dit dossier:

- Intern commitment: participatie is iets van de hele organisatie. Participatie verankeren in de organisatie vereist een organisatiecultuur die zich aan het ontwikkelen is, maar ook de komende jaren tijd en aandacht vraagt.
- Intrinsieke motivatie: participatie is geen doel op zich, maar een middel om betrokkenheid en draagvlak te vergroten. Collega's moeten voldoende intrinsiek gemotiveerd zijn om een participatietraject op een goede manier vorm te geven.
- Bestuurlijke rugdekking/duidelijke sturing: als dit er niet voldoende is, ontstaat een spanningsveld met andere ambities.
- Bereidheid/lef om belangen vooraf op tafel te leggen: door niet alleen te denken vanuit de eigen perceptie en regelgeving, maar juist te denken vanuit en mét de inwoner kun je verschillende belangen afwegen om tot een optimaal

resultaat te komen.

- Capaciteit: inwonerparticipatie is maatwerk. Het organiseren van een kwalitatief goed participatietraject vraagt tijd en geld van alle teams. Hierdoor is het van cruciaal belang dat de beschikbare capaciteit in verhouding staat met de ambities voor participatie.

Regio relatie:

Overleggen met regiogemeenten om van elkaar te leren betreft het onderwerp. Ook worden grotere trajecten, zoals het participatietraject Energietransitie, regionaal opgepakt.

Betrokken teams:

De ambitie om als gemeente dichtbij de inwoners te staan, is van invloed op de gehele ambtelijke organisatie. Bijna alle collega's hebben te maken met belangen en meningen van inwoners over de werkzaamheden die zij uitvoeren. Participatie is dan ook onderdeel van de reguliere werkzaamheden.

Het Programmateam Participatie kent los van de reguliere participatie werkzaamheden van collega's nog andere inspanningen, zoals: het dienen als informatiepunt en vraagbaak (zowel in- als extern), het dienen als buddy bij participatietrajecten en het aanbieden van trainingen en tools (bijvoorbeeld de Participatietool).

Relevante financiële informatie:

Jaarlijks wordt een budget vastgesteld voor het programma Participatie, het budget is niet bedoeld voor inhoudelijke participatietrajecten van andere teams. Dit betekent dat er ook middelen nodig zijn in de andere teams om participatie in Papendrecht te borgen. Tijd en budget zijn essentieel om kwalitatief goede participatietrajecten op te zetten.

Met het beschikbare budget wordt vooral de bewustwording rondom participatie groter en wordt de participatieve inzet gestimuleerd.

Risico's of mogelijke risico's:

- Het verbeteren van participatie binnen de organisatie is een doorlopend proces. Indien besloten wordt om de ambities van participatie in Papendrecht te verlagen, kan inwonersbetrokkenheid verwateren.
- Participatie vraagt zowel iets van intern als extern betrokkenen. Het vereist soms een andere manier van werken. Het vraagt daarom van de medewerkers om flexibel en wendbaar te zijn.
- Bereidheid bestuur om capaciteit in te zetten is van groot belang voor het voortzetten en verbeteren van participatie.
- Vertrouwen in de overheid: voor een goede samenwerkingsrelatie tussen de gemeente en inwoners moeten gewekte verwachtingen worden nagekomen.